

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte – Ion Guzun,

Judecători – Anatolie Țurcan și Victor Boico,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de petiționarul Buga Eugeniu XXX, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal la Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2019,

Termenul examinării cauzei:

Instanța de recurs în anulare de la 02.07.2019 până la 20.11.2019.

Asupra recursului declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 26 februarie 2019, a fost recunoscut vinovat Buga Eugeniu de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 2641 alin. (1) Cod penal fiindu-I stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 750 unități convenționale, ce constituie 37 500,00 lei.

Conform prevederilor art. 79 Cod penal, nu a fost aplicată pedeapsa complementară obligatorie sub forma privării de dreptul de a conduce mijloace de transport.

A fost respinsă cerința procurorului privind încasarea din contul inculpatului Buga Eugeniu a cheltuielilor judiciare suportate de stat, în sumă de 316,00 lei, ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Buga Eugeniu este învinuit pentru faptul că la 24.11.2017, cunoscând cu certitudine despre faptul că în temeiul prevederilor pct. 14 al Regulamentului Circulației Rutiere al Republicii Moldova conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă unitatea de transport în stare de ebrietate, fiind deținător al permisului de conducere de categoria „A, B, C”, după ce a consumat în circumstanțe necunoscute alcool, fiind în stare de ebrietate produsă de alcool, a urcat la volanul automobilului de model „Chevrolet” cu numerele de înmatriculare „CPP 617”, după care a pornit deplasarea, conducând vehiculul în cauză pe drumurile publice ale mun. Chișinău, str. Trandafirilor, până când la aceeași dată, în jurul orelor 20:00, în apropierea imobilului sub nr. 11/3, a tamponat automobilul de model „Mercedes”, cu numerele de înmatriculare „CMX 757”, care era parcat.

La sosirea colaboratorilor de poliție, fiind suspectat pe temeuri rezonabile de conducere a unității de transport în stare de ebrietate, Buga Eugeniu a fost supus examinării medicale în vederea stabilirii stării de ebrietate și naturii ei, astfel, conform procesului-verbal nr. 7316 din 24.11.2017, s-a constatat că în probele biologice de la ultimul, există o concentrație de alcool în mărime de 2,11 g/l, iar concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat constituia 1,07 mg/l, care, conform art. 134¹² Cod penal, se califică ca stare de ebrietate cu grad avansat.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Buga Eugeniu a comis infracțiunea prevăzută de art. 264¹, alin. (1) Cod penal.

3. Nefiind de acord cu sentința menționată, procurorul a declarat recurs, prin care a solicitat, casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care: a) la pedeapsa principală stabilită de prima instanță de amendă în mărime de 750 unități convenționale, să fie aplicată lui Buga Eugeniu pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de 3 ani; b) să fie admisă solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare cu dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare pentru efectuarea examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei în mărime de 316 lei.

În motivarea recursului declarat, acuzatorul de stat menționează că, instanța de fond a stabilit just circumstanțele cauzei și a constatat ca dovedită vinovăția lui Buga Eugeniu în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal, însă i-a aplicat o pedeapsă prea blândă. În această ordine de idei, consideră că instanța nu a ținut cont în deplină măsură de instituția individualizării pedepsei prin care se înțelege operațiunea de adnotare a pedepsei și a executării ei la cazul concret și la persoana infractorului astfel încât să se asigure scopul ei și să se realizeze finalitatea răspunderii penale.

Atrage atenția la faptul că, starea de ebrietate la Buga E. nu s-a produs prin consumarea involuntară sau forțată a alcoolului în cantități mari sau considerabile, fără ca acesta să fie conștient de efectul lor. Buga Eugeniu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și și-a dorit să conducă mijlocul de transport, în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat. Mai mult de atât, acesta a tamponat o mașină și datorită gradului avansat de alcoolemie nu a realizat acest lucru. Acest fapt indică la un pericol major și anume acesta în egală măsură putea să treacă efectiv cu mașina peste un copil sau un chiar și un adult.

Instanța de judecată urma să țină cont de impactul social negativ pe care îl reprezintă infracțiunea în sine, de tentativele legiuitorului și a altor puteri în stat de a combate acest fenomen de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate, prin adoptarea unei sentințe de condamnare cu aplicarea pedepselor principale și complementare, fără de excepții.

De asemenea, în baza aceleiași sentințe a fost respinsă neîntemeiat cererea procurorului privind încasarea de la condamnat a cheltuielilor judiciare în mărime de 316 lei, suportate la efectuarea examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei.

4. Prin decizia Colegiului penal la Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2019, a fost admis recursul procurorului, casată sentința primei instanțe, în partea individualizării pedepsei, și pronunță o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, potrivit cărei:

lui Buga Eugeniu XXX, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) Cod penal, a aplica pedeapsa complementară și a-l priva de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani.

4.1. Pentru a se pronunța, instanța de recurs a menționat că, la pronunțarea sentinței instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Buga Eugeniu a săvârșit infracțiunea imputată lui.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Subsecvent, în ședința instanței de fond inculpatul Buga Eugeniu, fiind audiat în cadrul ședinței de judecată, a recunoscut vina în cele comise.

Culpa lui Buga Eugeniu în comiterea infracțiunii incriminate este demonstrată și prin: declarațiile martorului Poalelungi Dorin, procesul-verbal privind consemnarea celor constatate din 15.12.2017 (f.d. 4-5), Procesul-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei nr. 7316 din 24.11.2017 (f.d. 10), Informația din baza de date „Acces” din 17.12.2017 (f.d. 24-25).

Astfel, instanța de recurs, audiind participanții la proces, a constatat că instanța de fond a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului încadrarea juridică corespunzătoare, și anume comiterea de către Buga Eugeniu a infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (1) Cod penal.

Totodată, s-a reținut că, autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă nu este de acord cu pedeapsa aplicată și anume că la pedeapsa principală nu a fost aplicată pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de trei ani, cât și în privința cheltuielilor de judecată.

Instanța de recurs a menționat că, norma penală de la art. 264/1 , alin. (1) Cod penal, la data comiterii infracțiunii (24.11.2017), prevedea următorul regim sancționator: „amendă în mărime de la 750 la 850 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de la 3 la 5 ani”. Actualmente, sancțiunea art. 264/1 alin. (1) Cod penal prevede: „muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport”.

Conform art. 8 Codul penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Așadar, potrivit art. 10, alin. (2) Cod penal. „Legea penală care înăsprește pedeapsa sau înrăutățește situația persoanei vinovate de săvârșirea unei infracțiuni nu are efect retroactiv”.

În acest context, restrângerea alternativei pedepsei cu munca neremunerată în folosul comunității reprezintă o situație de înrăutățire a situației inculpatului Buga Eugeniu, iar pe cale de consecință, legea penală nouă nu are efect retroactiv și nu este oportună de aplicat asupra situației anterioare.

Prin urmare, instanța de recurs a menționat că, în cazul stabilirii pedepsei complementare obligatorii, instanța de judecată nu va aplica această pedeapsă, cu condiția că, sancțiunea normei Părții Speciale a Codului penal pentru infracțiunea respectivă, prevede o asemenea pedeapsă și au fost constatate circumstanțe excepționale ale cauzei.

În speța respectivă nu există careva circumstanțe excepționale care ar justifica neaplicarea pedepsei complementare sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport față de Buga Eugeniu.

Potrivit art. 79 Cod penal, se înțelege că, trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului,

circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului, împrejurările obișnuite sânt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale.

Ca excepționale, instanța a stabilit astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate - I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră).

Astfel, la nivel legislativ nu este dată noțiunea de „circumstanțe excepționale ale cauzei”. Însă, reieșind din textul normei prevăzute la alin. (1) art. 79 Cod penal, rezultă că la ele se atribuie așa circumstanță sau un cumul de circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, gradul sau pericolul social al persoanei vinovatului.”

Reieșind din cele relatate instanța de recurs a constatat că, instanța de fond eronat nu a aplicat față de inculpatul Buga Eugeniu pedeapsa complementară-privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Vis-a-vis de solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 316 lei, instanța de recurs a considerat că aceasta urmează a fi respinsă ori, în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de recurs, petiționarul Buga Eugeniu, declară recurs în anulare, prin care solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței primei instanțe. Recurentul invocă dezacordul cu aplicarea pedepsei de către instanța de recurs, ori nu s-a ținut cont de toate circumstanțele din materialele cauzei. De asemenea se invocă dezacordul cu aplicarea pedepsei complementare în privința sa.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3) și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Analizând materialele dosarului Colegiul penal constată că, infracțiunea în baza căreia a fost condamnat Buga Eugeniu (art.264¹ alin.(1) Cod penal) potrivit art.16 Cod penal, este o infracțiune ușoară, astfel că, decizia instanței ierarhic inferioare a fost adoptată în procedura pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul art.437-449 Cod de procedură penală și respectiv - a devenit irevocabilă de la data pronunțării.

Potrivit prevederilor art. 452 coroborat cu art. 453, 454 Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art.401

alin.(1) pct.2) și 3) Cod de procedură penală, precum și în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile, în cazul când există un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Potrivit dispozițiilor art. 456 Cod de procedură penală, recursul în anulare fiind supus unei verificări prealabile judecării în fond a acestuia, astfel că, instanța de recurs este obligată să îndeplinească actele procedurale preparatorii și să examineze admisibilitatea în principiu a recursului în anulare în conformitate cu prevederile art. art. 431 și 432 Cod de procedură penală, care se aplică în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de judecată, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că nu îndeplinește cerințele de conținut.

În conformitate cu art. 453 alin.(1) Cod de procedură penală, raportat la prevederile art. 6 pct. 44) al aceluiași Cod, art. 4§2 al Protocolului nr. 7 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental din cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Reieșind din prevederile legale menționate, Colegiul penal atestă că, una din cerințele esențiale la declararea recursului în anulare, este motivarea acestuia din punct de vedere al prezenței erorii de drept comise la judecarea cauzei, ce cade sub incidența noțiunii de viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea atacată.

Raportând argumentele invocate în recurs la prevederile legale a actelor internaționale și naționale, Colegiul penal reține că motivele invocate de recurent nu pot fi acceptate pentru confirmarea unui viciu fundamental, care ar fi afectat decizia atacată.

Astfel se constată, că argumentele instanței de recurs ordinar sunt întemeiate și pentru a evita repetări inutile se însușesc de instanța de recurs în anulare, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6§1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61),cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Așadar, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat de către Buga Eugeniu, întrucât acesta nu corespunde cerințelor de conținut.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 1), 456 Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e:

inadmisibilitatea recursului în anulare, declarat de petiționarul Buga Eugeniu XXX, împotriva deciziei Colegiului penal la Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2019, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

Decizia este irevocabilă, publicarea integrală la **19 decembrie 2019**.

Președinte:

Ion Guzun

Judecători:

Anatolie Țurcan

Victor Boico